

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Regionální ekonomické disparity v České republice
Regional economic disparities in the Czech Republic

Student: Koziolová Eliška
Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Šotkovský Ivan, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra regionální a environmentální ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Eliška Koziolová**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6202R040 Regionální rozvoj**
Téma: **Regionální ekonomické disparity v České republice**
Regional Economic Disparities in the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teorie a metodika regionálních disparit
  3. Všeobecná charakteristika regionů
  4. Ekonomické disparity na úrovni NUTS 3
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KUTSCHERAUER, Alois et al. *Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2010. 266 s. ISBN 978-80-248-2335-5.
MALINOVSKÝ, Jan a Jan SUCHÁČEK. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0.
ŠOTKOVSKÝ, Ivan. *Socioekonomická geografie: prostředí lidské činnosti*. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2012. 206 s. ISBN 978-80-248-2624-0.

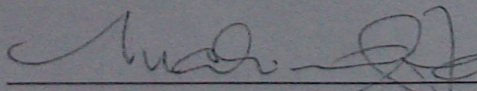
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

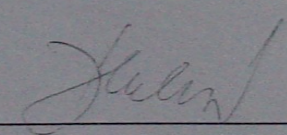
Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Ivan Šotkovský, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jan Malinovský, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě, dne

podpis studenta

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat RNDr. Ivanu Šotkovskému Ph.D. za vedení a spolupráci při realizaci bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod	8
2. Teorie a metodika regionálních disparit	10
2.1. Charakter disparit	10
2.2. Informační hodnoty disparit	11
2.3. Členění regionálních disparit	12
2.4. Ekonomické disparity	13
2.4.1. Nezaměstnanost	13
2.4.2. Hrubý domácí produkt	17
2.4.3. Hrubá měsíční mzda za NUTS III jednotky v České republice	19
3. Všeobecná charakteristika regionů	21
3.1. Územní členění v ČR	21
3.2. Kraje v České republice	22
4. Ekonomické disparity na úrovni NUTS 3	27
4.1. Nezaměstnanost	27
4.1.1. Opatření proti nezaměstnanosti v MSK	29
4.1.2. Přímá tvorba pracovních míst v Moravskoslezském kraji	31
4.2. Hrubý domácí produkt	34
4.3. Průměrná hrubá měsíční mzda v krajích ČR	35
4.4. Čerpání finančních prostředků z EU	36
4.5. Regionální politika v České republice	39
5. Závěr	40
Seznam použité literatury	43
Seznam zkratk	50
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	51

Seznam příloh.....	52
Příloha č. 1: Znaký NUTS III regionů v České republice	1
Příloha č. 2: Vlajky NUTS III regionů v České republice	2
Příloha č. 3: Adresy krajských úřadů v ČR.....	3
Příloha č. 4: Seznam krajů, jejichž vznik se datuje k 1. 1. 1949	4
Příloha č. 5: Územní členění od roku 1960	5

1. Úvod

Disparity, v posledním desetiletí jsou velmi často používaným slovem. Tento termín je v různých odborných literaturách překládán následovně: *nerovnost*, *různorodost*, *nesoulad* nebo *nepoměr* dvou různých jevů. Se snahou stále větší konkurenceschopnosti a prosazováním se na trhu, jde na jedné straně k vývoji a pohybu kupředu, ale na druhé dochází ke vzniku regionálních disparit. Tady se dostává do rozporu, zda podporovat konkurenceschopnost a tím i vznik disparit, nebo zda upřednostňovat vzájemné sbližování regionů. Je snahou regionální politiky řešit tyto nerovnosti, aby se všechny regiony rozvíjely stejnoměrně a byly občanům poskytnuty stejné podmínky pro život v oblasti sociální, ekonomické tak environmentální a zároveň tyto základní podmínky pro život byly zachovány pro budoucí generace, to vše je v souladu s koncepcí udržitelného rozvoje, který je v dnešní době závažným problémem. Naopak mohou nastat situace, pokud je konkurenceschopnost řízená, tak je možné jejím prostřednictvím pozitivně ovlivňovat regionální disparity a dosáhnout tak snížení regionálních rozdílů. Pokud se například začne vyvíjet region, kraj, který byl po dlouhou dobu zaostávajícím, může svou oživenou konkurenceschopností „dohnat“ vyspělejší oblasti a tím rozdíl ve vývoji snížit či vyrovnat.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat, jak už pověděl název, regionálními ekonomickými disparitami. Zaměřím se především na hrubý domácí produkt přepočítaný na obyvatele, nezaměstnanost a třetím ukazatelem je hrubá průměrná měsíční mzda. Data budu shromažďovat za kraje v České republice, což je podle nomenklatury územních statistických jednotek – NUTS 3. Na území našeho státu je krajů celkem 14, ty podrobněji popsány v kapitole číslo 3.

Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že studuji ekonomickou fakultu, obor regionální rozvoj a tematicky jsem se chtěla k těmto třem důležitým a zajímavým faktům přiblížit co nejvíce. **Cílem bakalářské práce je zjistit ekonomické disparity v ČR na úrovni krajů (úroveň NUTS III) a porovnat je mezi sebou, které vykazují lepší výsledky a které naopak horší a jak velké rozdíly mezi nimi existují. Vedlejším cílem práce je zjistit, jaké konkrétní opatření činí Moravskoslezský kraj ke snížení vysoké nezaměstnanosti.**

Jedním z hlavních zdrojů pro sběr dat je používán ČSU – Český statistický úřad, jehož vzniku předcházelo na našem území mnoho etap. První formy každoročního sčítání lidu zasahuje až do období panování císařovny Marie Terezie, kdy byl v roce 1753 vydán patent pro zaznamenávání počtu obyvatel. Roku 1869 v Rakousku ze zákonného ustanovení bylo poprvé sčítání zveřejněno pro veřejnost, což se doposud neprovádělo, tyto materiály byly považovány za přísně tajné. Na území našeho státu byl jako oficiální statistický úřad poprvé založen v roce 1897 s názvem Zemský statistický úřad Království českého. V roce 1919 pak vznikl Státní úřad statistický, jehož hlavní funkcí bylo právě sčítání obyvatel. S příchodem 2. světové války byla jeho činnost na určité období zastavena a tím došlo po řadu let ke ztrátě těchto dat. V roce 1968 byl Státní úřad statistický přejmenován na Federální statistický a plnil tuto funkci pro tehdejší Československou socialistickou republiku. A dostáváme se ke vzniku ČR roku 1993, kdy pro sběr těchto dat je povolán Český statistický úřad.

2. Teorie a metodika regionálních disparit

Regionální disparitu tvoří významný rozdíl daného indikátoru. Moderní teorie se zastávají toho názoru, že jsou mezi regiony určité nerovnosti vždy, atraktivnější pro další zkoumání jsou ty, které nabírají výraznějších výkyvů a pro společnost jsou tak za hranicemi přijatelnosti.

Definice podle OECD¹:

„Regionální (prostorové) disparity vyjadřují míru odlišnosti projevu intenzity zkoumaného ekonomického jevu pozorovaného v rámci regionů dané země.“

Regionální disparity dle Vorauer (1997):

„Regionálními disparitami se rozumí odchylky od nějakého myšlenkového referenčního rozdělení znaků pokládanych za relevantní, v souvislosti s různými prostorovými úrovněmi měřítka (ohraničení regionu).“

„Regionální disparita je nevyrovnanost prostorových struktur v nějakém regionu, resp. v různých regionech.“

„Regionální disparity se projevují v různých podmínkách života, jakož i v nerovných hospodářských možnostech. Protiklad město – venkov může být také chápán jako forma prostorové disparity.“

2.1. Charakter disparit

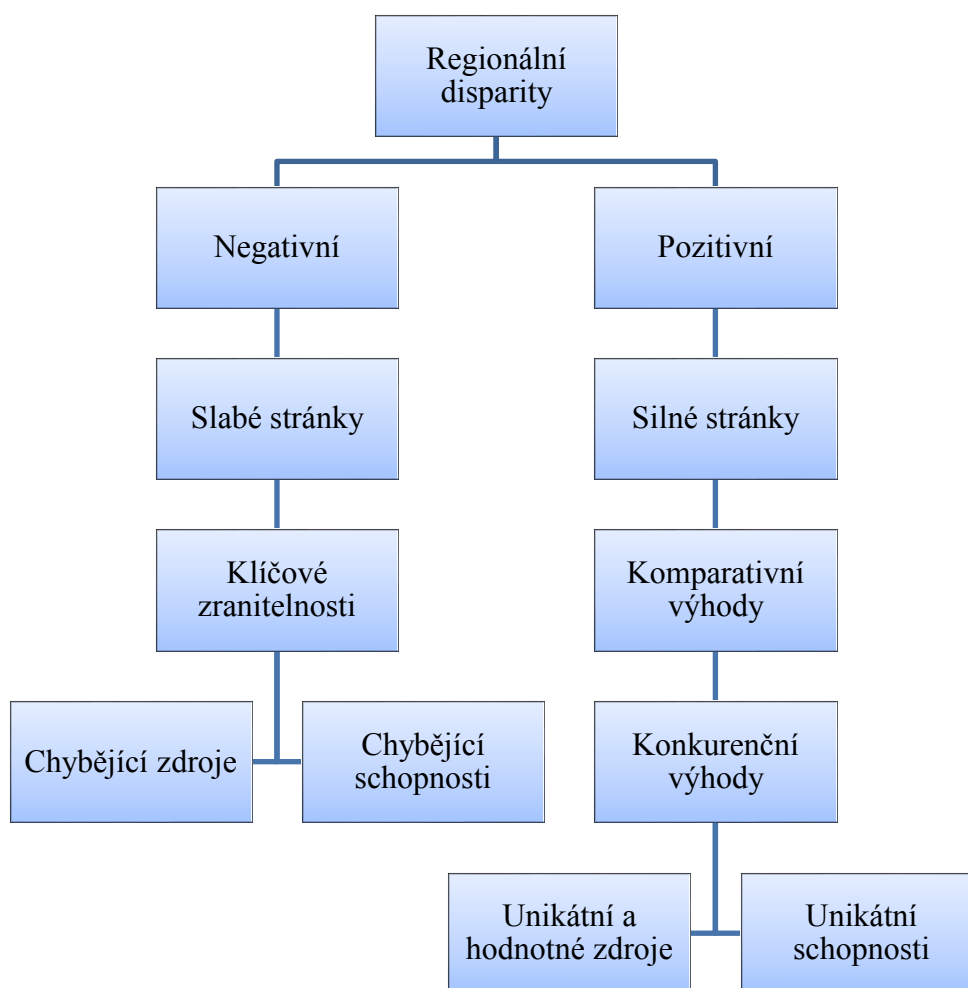
Profil disparit je dvojího typu. Nahlížíme na ně jako na pozitivní a to tehdy, když je sledovaná oblast něčím jedinečná, využívá např. svých komparativních výhod a tím se výrazně odlišuje od okolí. V dnešní době jsou však chápány častěji v negativním významu. Tento typ je natolik převládající, že mnoho lidí pohlíží na disparity jen v tomto záporném slova smyslu. [2]

Přehledně je toto členění zpracováno v následujícím obrázku 2.1

---

¹ **OECD Organization for Economic Cooperation and Development** - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Vznik této organizace s tímto názvem se píše od roku 1961. Sladuje ekonomickou a sociální politiku všech členských zemí.

Obr. č. 2.1: Negativní a pozitivní regionální disparity

Zdroj: tvrdí Kutscherauer a kol. (2010, s. 10)

2.2. Informační hodnoty disparit

Pro ty, kteří určité disparity zkoumají, mohou mít 4 různé významy, jedná se o: poznávací, rozhodovací, motivační, operační.

Poznávací spočívá v tom, že uživatel zdokonaluje svůj stav poznání o dané lokalitě. Je také hlavním důvodem, proč jsou disparity sledovány.

Druhým nejčastějším důvodem analýzy disparit je hodnota rozhodovací, ten prostřednictvím zpracovaných dat vybraných celků vede uživatele k budoucímu rozhodnutí.

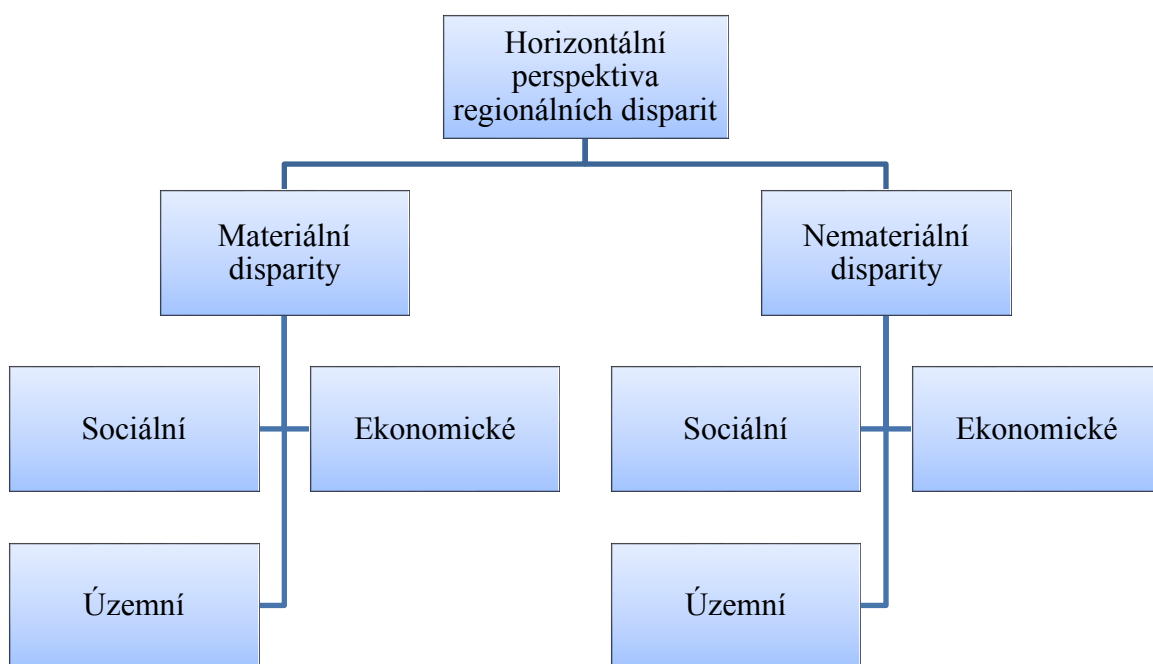
Motivační hodnoty příjemce přímo nenutí k určitému rozhodnutí, ale vyvolávají v něm určité motivy k budoucímu rozhodnutí.

Poslední tedy operační v nás vyvolává po analýze dat okamžité řešení zjištěné situace.

2.3. Členění regionálních disparit

Regionální disparity jsou řazeny do dvou sfér, vertikální a horizontální. Základem vertikálních je, že když posuzujeme disparity v rámci světa, Evropy, národů nebo podle územních částí jako země, region, obec, vždy je míra odlišná. Horizontální perspektiva je jasně a srozumitelně znázorněná viz Obr. č. 2.2.

Obr. č. 2.2: Členění horizontální perspektivy

Zdroj: tvrdí Kutscherauer a kol. (2010, s. 46)

Materiální perspektiva regionálních disparit

Ta se skládá s oblastí, kde se regionální disparity nacházejí, jak jsme již výše v obrázku mohli vidět, jedná se o sociální, ekonomickou a územní sféru. Každá z nich obsahuje mnoho podtříd. Viz Tab. 2.3.

Tab. 2.1: Základní členění disparit na 1. a 2. úrovni klasifikace

1. Úroveň klasifikace - sféra výskytu	2. Úroveň klasifikace
Sociální	Obyvatelstvo
	Sociální vybavenost
	Sociální patologie
Ekonomická	Ekonomický potenciál
	Ekonomická struktura
	Rozvojový potenciál
	Lidský potenciál
Územní	Fyzicko-geografický potenciál
	Životní a přírodní potenciál
	Dopravní infrastruktura
	Technická infrastruktura

Zdroj: tvrdí Kutscherauer a kol. (2010, s. 47)

2.4. Ekonomické disparity

Tato podkapitola je věnována konkrétně vybraným ekonomickým disparitám.

První z nich je nezaměstnanost, jak dále zjistíme je závažným problémem mnoha lidí v České republice a může opravdu postihnout každého. Jsou zde vysvětleny velmi důležité pojmy jako například ekonomický aktivní a neaktivní obyvatelstvo, které jsou nezbytné pro výpočet nezaměstnanosti samotné. V neposlední řadě se dozvíme o rozdílném výpočtu obecné a registrované míry nezaměstnanosti. Stojí za zmínku, že nezaměstnanost má kupříkladu vliv nejen na jedince, který je bez zaměstnání, ale i okruh jeho nejbližších.

Hrubý domácí produkt je druhým ukazatelem. V podkapitole 2.4.2. jsou popsány jednotlivé metody výpočtu hrubého domácího produktu a hlavně co HDP ve skutečnosti je.

Poslední disparitou je hrubá měsíční průměrná mzda v krajích ČR, část bakalářské práce jí v této kapitole věnována obsahuje způsob výpočtu a zdroj dat pro výpočet.

2.4.1. Nezaměstnanost

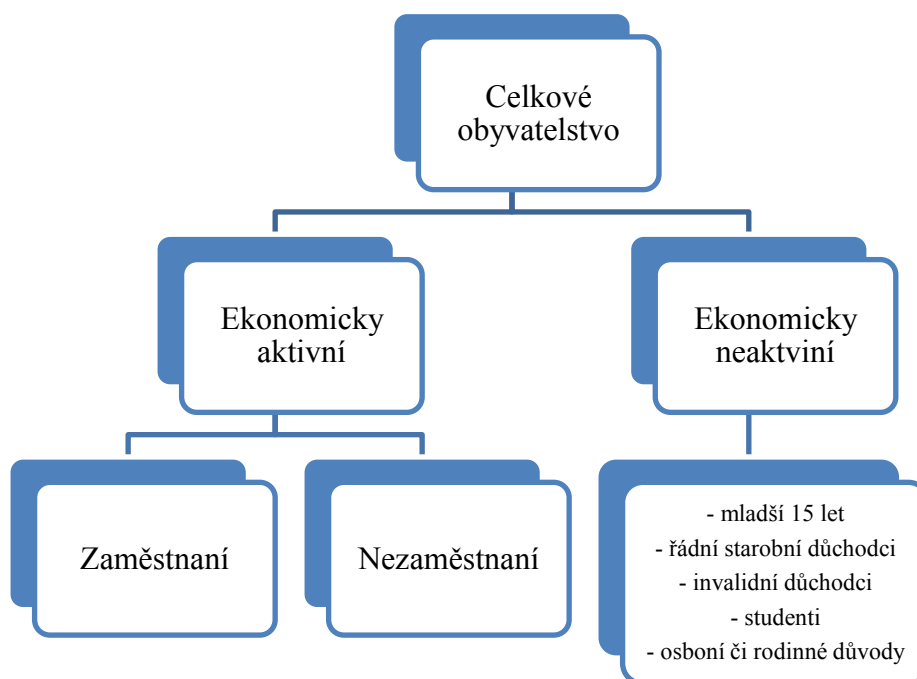
Pokud chceme hodnotit výkonnost ekonomiky daného kraje, regionu či státu, pak je nezaměstnanost a její míra jedním z důležitých ukazatelů. Znáмым faktem je, že nezaměstnanost zatěžuje rozpočet v podobě sociálních dávek, které nezaměstnaná osoba

pobírá, aby snáze přečkala časy bez zaměstnání. Další negativní stránkou je, že jedinec dlouhodoběji nezaměstnaný trpí sklony např. k alkoholismu, různými zdravotními problémy, je vystavený zvýšenému stresu, ztrácí důstojnost mezi rodinnými příslušníky. V krajních případech se může projevovat i zvýšenou kriminalitou. Celkově klesá životní úroveň nezaměstnaného i celé jeho rodiny. Samozřejmě, že s delší dobou trvání se tyto problémy prohlubují a zveličují. Dříve žádaný kvalifikovaný člověk se během dlouhé doby bez práce změnil v neatraktivního zaměstnance, který postupem času ztratil svou kvalifikaci.

Je důležité si uvědomit, že nezaměstnanost se týká z makroekonomického hlediska obyvatel, kteří jsou v produktivním věku (tzn., že ukončili docházku na základní škole a ještě neodešli do penze). Lidé nezaměstnaní, zaměstnaní nemají, ale aktivně ho hledají a jsou evidováni na úřadu práce, kam musí pravidelně docházet a jakmile se pro ně uvolní pracovní místo, musí být neprodleně schopni do pracovního poměru nastoupit. Naopak lidé, kteří pracují na hlavní pracovní poměr, nebo částečný jsou nazýváni zaměstnanými. Dohromady tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

Druhou velkou skupinou je ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Tvoří jej především lidé, kteří po dlouhé době hledání zaměstnání ztratili naději, že práci naleznou, nebo se starají o zdravotně nemocné příslušníky rodiny, kteří nejsou schopni samostatně pracovní poměr vykonávat, velký podíl této skupiny tvoří studenti. [5,6,7,8,9]

Obr. č. 2.3: Rozdělení obyvatelstva v ČR podle ekonomického statutu

Zdroj: tvrdí PAVELKA (2011, s. 13)

„V přiměřeném rozsahu je pro trh práce i pro ekonomiku jako celek nezaměstnanost zdravá. Svým způsobem je výrazem určité konkurence na trhu práce, která pomáhá, tak jako konkurence na všech jiných trzích, udržovat kvalitu i cenu obchodované komodity na optimální úrovni“. Jak tvrdí Kaczor (2013, s. 46).

Měření nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti, jež bude dále znázorněná ve vzorci, nám říká, jak velké procento obyvatel daného území nemůže nalézt své uplatnění na trhu práce. Součet ve jmenovateli (U+L) tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

$$u = \frac{U}{U + L} * 100$$

Kde:

- u – míra nezaměstnanosti vyjádřená v procentech
- U – počet zaměstnaných
- L – počet nezaměstnaných

Metodik pro zjištění míry nezaměstnanosti existuje velmi mnoho. Mezi ty nejdůležitější ukazatele patří registrovaná a obecná míra nezaměstnanosti.

Registrovaná míra nezaměstnanosti

Registrovaná míra nezaměstnanosti je v kompetenci MPSV². Výsledné hodnoty jsou počítány na základě podkladů, které ministerstvo poskytuje. Ve vzorci níže počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání znamená, že jsou zde zahrnuty osoby evidované na úřadu práce, schopné rychlého nastoupení do pracovního poměru (včetně občanů z Evropské unie). Celkovou pracovní sílu pak tvoří součet zaměstnaných osob zjištěných z výběrového šetření pracovních sil, které je v České republice prováděno ČSÚ³, dále pak počtem zaměstnaných osob pocházejících z EU a třetích zemí v procentuálním vyjádření.

---

² MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí sídlící v Praze je ústředně správním orgánem v těchto třech následujících oblastech – sociálního zabezpečení, sociální péče a pracovněprávní oblasti.

³ ČSÚ – Český statistický úřad – zřízen roku 1969 z hlavním posláním sběru a sladování statistických dat a je hlavním orgánem ČR pro provádění a poskytování statistických služeb.

$$r = \frac{\text{počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání}}{\text{celková pracovní síla}} * 100$$

Obsahová míra nezaměstnanosti

Tento ukazatel je počítán obdobně, jak tomu bylo u předchozího jako podíl počtu nezaměstnaných osob k celkové pracovní síle vyjádřeno v procentech. Údaje potřebné pro dosazení čitatele i jmenovatele jsou získávány od Eurostatu nebo Mezinárodní organizace práce (ILO). „Jedná se o odhady z výběrového šetření pracovních sil, které nejsou (na rozdíl od míry registrované zaměstnanosti) nijak vázaný na reálný počet evidovaných na úřadech práce“. Jak tvrdí Kaczor (2013, s. 48).

$$o = \frac{\text{počet nezaměstnaných}}{\text{celková pracovní síla}} * 100$$

Podle příčiny vzniku nezaměstnanosti rozlišujeme následující typy. Jedná se o tři oblasti nezaměstnanosti: frikční, strukturální a cyklická.

Frikční nezaměstnanost je na trhu práce prakticky přirozeným jevem. Její odstranění by nevedlo k větší efektivitě, bylo by tomu spíše naopak. Je pro ni charakteristická krátká doba trvání. Lidé, kteří zde spadají, mohou přecházet z jednoho zaměstnání do druhého, změni své bydliště a tím pádem začínají nabízet své pracovní schopnosti v jiném městě, mohou to být také mladí lidé, kteří ukončili své studium a snaží se uplatnit na trhu práce. Tento typ jde mírně ovlivnit například lepší informovaností na trhu práce.

Strukturální nezaměstnanost je způsobena změnou struktury ekonomiky. Některé sektory se dostávají do úpadku a zaměstnávají stále méně ekonomicky aktivních obyvatel. Na druhé straně mají jiné sektory rostoucí trend a poptávají více obyvatel. Zde je však většinou důležitá rekvalifikace pracovních sil. To činí větší problémy stárnoucí části obyvatelstva, pro kterou je cesta za vyšší kvalifikací složitější a v jejich životě se stává velmi významným prvkem v jejich dosavadním způsobu života. Mladí lidé se těmto změnám přizpůsobují lépe. Díky kratší délce trvání rekvalifikačních kurzů je strukturální typ v krátkém čase přirozeným jevem, pokud však přetrvává dlouhou dobu, vzniká obrovský problém, protože pro uvolněné pracovníky není volné místo.

Cyklická nezaměstnanost je třetím typem. Je velmi úzce spjata s hospodářským cyklem a to tak, že lidé ztrácejí svá zaměstnání z toho důvodu, že se ekonomika nachází ve fázi hospodářského poklesu a jsou postižena skoro všechna odvětví. Následně se nemohou přesunout z jednoho odvětví do druhého, jak tomu bylo například u předešlé strukturální nezaměstnanosti.

Na nezaměstnanost můžeme nahlížet ze dvou pohledů. Na jedné straně jako na dobrovolnou pokud jsou lidé nezaměstnaní dobrovolně. Například proto, že nejsou ochotni přijmout mzdu za práci na trhu a proto se raději hlásí na úřadu práce, kde pobírají sociální dávky a čekají, až najdou takovou práci, která jim bude vyhovovat. Podle výše a doby poskytování sociálních dávek se dá tato nezaměstnanost ovlivňovat. Čím nižší tyto dávky jsou a čím kratší dobu jsou poskytovány, tím je i kratší nezaměstnanost. A na straně druhé nedobrovolnou kdy jsou lidé ochotni přijmout danou mzdu, která na trhu převládá. A to nejen tu ale i podstatně nižší. Svou práci aktivně hledají, ale nedaří se jim ji nalézt. Takový problém je většinou u lidí s nedostačující kvalifikací a jejich rekvalifikace by byla složitá. A je to právě ta nezaměstnanost, co způsobuje problémy, které byly již dříve zmíněny. Převážně se jedná o psychické a sociální potíže.

2.4.2. Hrubý domácí produkt

HDP je jedním z mnoha ukazatelů pro měření výkonnosti ekonomiky. Pod slovy výkonnost ekonomiky je třeba si představit množství statků a služeb, které jsou vyprodukované na daném území za určité období. Z toho můžeme vyvodit, že se jedná o veličinu tokovou. Spolu s čistým domácím produktem, osobním důchodem, disponibilním důchodem a národním důchodem tvoří tzv. makroekonomické ukazatele. [5,11]

„Hrubý domácí produkt je součtem peněžních hodnot finálních (konečných) výrobků a služeb, vyprodukovaných během jednoho roku výrobními faktory alokovanými (umístěnými) v dané zemi (bez ohledu na to, kdo tyto faktory vlastní)“. Jak tvrdí Jurečka (2010, s. 27).

Metody výpočtu hrubého domácího produktu

Pro výpočet HDP je možnost výběru z vícero způsobu měření. Jedná se o metodu výrobní, důchodovou a výdajovou. Při srovnávání mohou vykazovat mírné odchylky ve vypočítané hodnotě, v případě výdajové metody to je např. nezahrnutí neregistrované ekonomiky, ale v zásadě poskytují stejné hodnoty. V následujícím textu jsou popsány dvě z těchto tří a to metoda výdajová a příjmová. [5,11]

Metoda výdajová

$$\text{hrubý domácí produkt} = C + I + G + NX$$

kde

- C – spotřeba domácností;
- I – hrubé soukromé investice;
- G - vládní výdaje na nákup výrobků a služeb;
- NX – čistý export (rozdíl mezi exportem a importem).

Spotřební výdaje domácností (C) zahrnují veškeré koupené předměty domácnostmi pro vlastní potřebu. Vedle předmětů se jedná také o služby, které jsou pořízeny domácími spotřebiteli. Pod pojmem investiční výdaje (I) si představíme soukromé výdaje firem. Dále pak hrubé soukromé investice představují součet obnovovacích⁴ a čistých⁵ investic. Hrubé proto, že obsahují odpisy. Dále si něco málo řekneme k výdajům vlády (G). Jak měly domácnosti své výdaje na výrobky a služby, tak i stát nakupuje pro svou potřebu mnoho služeb, budov pro státní instituce, nejrůznější předměty v podobě zbraní pro armádu ČR apod. Je důležité zmínit, že tzv. transferové platby⁶ se do těchto vládních výdajů nezapočítávají. Poslední složkou potřebnou pro výpočet je čistý export (NX). Který snadno zjistíme odečtením importovaných služeb a výrobků od exportovaných. [5,11]

---

⁴ Obnovovací investice – mohou být také nazvány investicemi restitučními, doplňují pouze tu část majetku, která se stala opotřebovanou.

⁵ Čisté investice – nebo také rozvojové investice. Zde nedochází pouze k doplňkovým investicím, nýbrž jsou rozšířeny kapacity výroby podniku.

⁶ Transferové platby – tvoří je jednostranné výdaje ze státního rozpočtu, které jsou určeny na podporu jiných subjektů v podobě např. starobních a invalidních důchodů, podpory v nezaměstnanosti.

Metoda důchodová

Neboli metoda příjmová. Jak napověděla předchozí věta, budeme při výpočtu hrubého domácího produktu vycházet z příjmů (důchodů) firem, domácností atd., které dostávají za poskytování služeb. [5,11]

$$\text{hrubý domácí produkt} = w + i + z + r + s$$

kde

- w – mzdy (hrubé mzdy, které jsou placeny podniky);
- i – úroky (jde o úroky čisté⁷);
- z – zisky (hrubý zisk firem, podniků);
- r – renty (příjmy, které domácnosti dostávají za to, že vlastní půdu a nemovitosti);
- s – příjmy ze samozaměstnání (jedná se o příjmy podnikajících osob např. živnostníků).

2.4.3. Hrubá měsíční mzda za NUTS III jednotky v České republice

Jako třetí disparitu je zvolena průměrná hrubá měsíční mzda v krajích ČR. Při sběru dat je u tohoto ukazatele čerpáno ze stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, kde jsou informace o průměrné výdělku monitorovány Informačním systémem o průměrném výdělku (IPSV). V IPSV jsou veškerá zpracovaná data rozdělena do dvou sfér. Jedná se o mzdu, ve které jsou ty ekonomické subjekty, které odměňují mzdou podle § 109, odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce a platovou sféru, která se řídí podle § 109, odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Mzdová sféra byla do roku 2010 nazývána jako podnikatelská a platová naopak jako nepodnikatelská sféra.

IPSV má několik hlavních ukazatelů jejich vývoj sleduje a zaznamenává, jedná se především o průměrnou hrubou měsíční mzdou, hodinový výdělek, odpracovanou a neodpracovanou dobu. Hrubé mzdy, se kterými se v této práci seznámíme, jsou počítány zhruba ze 70-ti % zaměstnanců, z toho důvodu může docházet k mírným odchylkám.

---

⁷ Čisté úroky - ty získáme odečtením úroků, které vláda a domácnosti odvedou jiným subjektům od těch, které vláda spolu s domácnostmi získají od jiných subjektů.

Hrubá měsíční mzda se vypočítá poměrně jednoduše. Sečtou se položky, jako jsou mzda, náhrady mzdy, odměny a tato výsledná suma se vydělí počtem měsíců, které odpovídají součtu odpracované doby a doby, po kterou pobíral náhradu mzdy. Zároveň musí být pro zahrnutí tohoto ukazatele splnit toto kritérium a to, že u daného zaměstnance odpracovali nejméně jeden měsíc a jejich pracovní doba během týdne byla alespoň 30 hodin. [18]

$$\textbf{Hrubá měsíční mzda} = \frac{\textit{mzda} + \textit{náhrada mzdy} + \textit{odměny}}{\textit{počet měsíců}}$$

3. Všeobecná charakteristika regionů

Řádovostních diferenciací regionů je v dnešní době publikováno vícero. Například Šotkovský (2012) tvrdí, že jde o tyto čtyři základní úrovně:

- globální, kde je myšlena oblast celosvětová nebo mezinárodní,
- makroprostorová, zde jde o sdružení států,
- vlastní regionální (státní, republiková),
- lokální (městská).

Další tvořena třemi stupni jako je mikroúroveň, meziúroveň a makroúroveň.

3.1. Územní členění v ČR

Mnoho územních změn přineslo Československu již období po druhé světové válce. Jedna z nejvíce podstatných byla ztráta území Podkarpatské Rusi, která připadla Sovětskému svazu, který si ji vymanil na základě smlouvy uzavřené v roce 1947. V období 1945 – 1947 probíhaly i spory československo-polské. Řešení tohoto sporu bylo vytyčeno až smlouvou o vytyčení hranic, která byla přijata v roce 1958 a v platnost vstoupila až v únoru následujícího roku, kdy byl také počátek delimitace. Od 1. února 1949 bylo území státu rozděleno na 19 krajů, stalo se tomu tak podle zákona č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení. V českých zemích tak bylo vytvořeno 13 krajů (viz příloha č. 4) a na slovenském území 6 krajů. Tyto nově zřízené kraje měly jako základní funkci plnit základní jednotky centrálního plánování. Následkem první krize komunistického režimu byl pokus o tzv. decentralizaci správy. Na našem území tak vzniklo 7 velkých krajů (viz příloha č. 5), které dohromady tvořilo 75 okresů, kromě území hl. města Prahy, která byla považována za územní jednotku na úrovni kraje (na Slovensku vznikly 3 kraje se 33 okresy). Tuto podobu si zachovaly až do roku 1989.

Český statistický úřad nahradil do roku 2000 platný Číselník krajů a okresů klasifikací územních statistických jednotek CZ-NUTS. Jedná se o systém, který je zaváděný v členských zemích Evropské unie. Toto členění se stalo součástí evropského dělení NUTS 1. května 2004, kdy se Česká republika stala členskou zemí EU. Území našeho státu se pro převážně statistické a analytické potřeby klasifikuje následovně. Od roku 2008 je rozdělen do dvou částí (LAU, CZ-NUTS). Členění CZ-NUTS podle pravidel Evropské Unie je do úrovně NUTS 3, je tomu tak podle nařízení Evropského parlamentu a Rady. Toto členění slouží také převážně pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU na podporu těchto

územních jednotek. Území České republiky přináležejí stupeň NUTS I, osm regionů soudržnosti pak NUTS II a čtrnácti krajům NUTS III. Systém LAU⁸ není na rozdíl od CZ-NUTS legislativně nařízen, má však při zjišťování statistických dat závazný charakter. Každoroční změny v tomto systému jsou předkládány Eurostatu. Local Administrative Units (LAU) je tvořen dvěma úrovněmi. LAU I která je do roku 2008 známa jako NUTS IV. Spadá do ní 76 okresů spolu s pražskými obvody. LAU II je pak tvořena obcemi, před rokem 2008 nazýváno NUTS V, které sčítají 6 253 jednotek. [13]

Tab. 3.1: Územní členění regionů v České republice

stupeň územního členění regionů	počet jednotek (1. 1. 2013)
NUTS I	ČR (1)
NUTS II	regiony soudržnosti (8)
NUTS III	kraje (14)
LAU I	okresy (76 + 15 pražských obvodů)
LAU II	obce (6 253)

Zdroj: Regionální informační systém, zpracování: vlastní

NUTS II jednotky jsou regiony soudržnosti kterých je momentálně na území našeho státu osm. Některé z nich jsou tvořeny dvěma i více kraji nebo například region Moravskoslezsko jen krajem Moravskoslezským. Hlavní město Praha tvoří jak jednotku NUTS II tak NUTS III. Středočeský kraj je rovněž samostatným regionem Střední Čechy. Střední Morava je tvořena krajem Olomouckým a Zlínským. Krajem Vysočinou a Jihomoravský je region Jihovýchod. Severovýchod zastřešují tři kraje a to Liberecký, Královehradecký a Pardubický. Pod region Severozápad spadá Ústecký a Karlovarský kraj a u Jihozápadu se jedná o Plzeňský a Jihočeský kraj.

3.2. Kraje v České republice

Na následujícím obrázku je zobrazeno 14 krajů České republiky a zároveň města kde sídlí jejich krajské úřady. Současné územní členění je velmi podobné krajům, které vznikly 1. 1. 1949, právě tehdy jich existovalo 13. Rokem 1960 nastala razantní změna a počet klesl skoro na polovinu a naše území bylo členěno do 7 velkých krajů.

⁸ LAU – Local Administrative Units – číselník okresů a obcí v České republice, který byl zřízen Eurostatem pro poskytování statistických údajů na místní úrovni.

Obr. č. 3.1: NUTS III jednotky znázorněné na mapě ČR

Zdroj: internet

Jak napovídá název této podkapitoly, pro sledování vybraných disparit byla zvolena úroveň NUTS III. Nejprve bylo v zájmu zjišťovat a sledovat tyto nerovnosti mezi regiony soudržnosti v ČR, ale z toho důvodu, že pro kraje se prostřednictvím Českého statistického úřadu nabízelo větší množství dat, se kterými se následně mohlo pracovat, bylo rozhodnuto takto. Dále se pro shromažďování informací o konkrétních krajích vycházelo z jejich oficiálních webových stránek na ČSÚ a neoficiálních, jejichž odkazy jsou uvedeny v elektronických zdrojích.

Tab. č. 3.2: Demografické údaje za NUST III jednotky (počet obyvatel, v tom podle pohlaví a věku za koncové období roku 2012)

	počet obyvatel k 31.12 2012	v tom podle pohlaví		v tom ve věku		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více
Hlavní město Praha	1 246 780	605 484	641 296	170 253	856 494	220 033
Středočeský kraj	1 291 816	637 720	654 096	209 357	878 467	203 992
Jihočeský kraj	636 611	313 613	322 998	94 968	434 132	107 511
Plzeňský kraj	572 687	283 250	289 437	83 171	390 337	99 179
Karlovarský kraj	301 726	148 789	152 937	44 541	208 785	48 400
Ústecký kraj	826 764	408 585	418 179	128 524	568 628	129 612
Liberecký kraj	438 594	215 119	223 475	67 715	299 670	71 209
Královéhradecký kraj	552 946	271 657	281 289	81 789	372 586	98 571
Pardubický kraj	516 440	255 018	261 422	77 616	351 073	87 751
Vysočina	511 207	253 694	257 513	75 454	348 042	87 711
Jihomoravský kraj	1 168 650	571 982	596 668	170 460	796 449	201 741
Olomoucký kraj	637 609	311 608	326 001	93 440	435 300	108 869
Zlínský kraj	587 693	287 350	300 343	84 163	401 633	101 897
Moravskoslezský kraj	1 226 602	600 480	626 122	178 845	846 615	201 142

Zdroj: Český statistický úřad; zpracování: vlastní.

Tabulka nás seznamuje s několika fakty zároveň. Například, že nejpočetnějším krajem v České republice je Středočeský následován Hlavním městem Prahou a třetí místo patří našemu kraji Moravskoslezskému a čtvrtým krajem, který převyšuje 1 000 000 obyvatel je Jihomoravský, naopak nejmiň početným je kraj Karlovarský s něco málo přes 300 000 obyvatel. Dalším a ve světě známým faktem je, že ve všech krajích bez výjimky převyšuje o něco málo počet žen nad počtem mužů. Poslední zjištění vyplývá z věkové struktury, ze které se dá vyčíst, zda kraj v roce 2012 je stárnoucího charakteru tzn., že počet věkové složky (65 a více) přesahuje počet dětské složky (0 – 14). Je tomu tak u kraje Moravskoslezského, Zlínského, Olomouckého, Jihomoravského, Vysočina, Pardubického, Královéhradeckého, Libereckého, Ústeckého, Karlovarského, Plzeňského, Jihočeského a Prahy. Tudíž se jedná o všechny kromě kraje Středočeského, jehož dětská složka naopak převyšuje část obyvatel starších 65-ti let.

Orgány krajů v České republice

Česká republika sčítá 14 územních statistických jednotek úrovně NUTS III. Každá z nich má tyto základní orgány: hejtmana kraje, zastupitelstvo, radu a krajský úřad. Tyto orgány disponují svými pravomocemi, některé z nich pro představu jsou uvedeny v následujícím textu.

Zastupitelstvo kraje je v oblasti samosprávy bráno jako hlavní orgán, který je nadřízený všem ostatním. Členové jsou voleni občany kraje na období 4 let, momentálně působí zastupitelé v období 2010 – 2014. Zasedání se konají minimálně jednou za 3 měsíce, jsou veřejná a zápis z jednání je veřejně přístupný k nahlédnutí občanům. Počet zastupitelů v kraji se odvíjí od počtu obyvatel v kraji (do 600 000 obyvatel – 45 členů, 600 000 – 900 000 tvoří 55 členů a v případě nad 900 000 obyvatel je složeno z 65 členů). Zastupitelstvo kraje předkládá návrhy zákonů poslanecké sněmovně, návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, vydává obecně závazné vyhlášky, koordinuje rozvoj územního obvodu atd. Rozhoduje tak o věcech které spadají do samostatné působnosti kraje a pokud tak stanoví zákon, mohou i ve věcech přenesené působnosti.

Hejtman je volen z řad členů zastupitelstva kraje, aktuálně všichni působí v období 2012 - 2016. Musí být občanem České republiky, zastupuje kraj navenek, podepisuje právní předpisy, jmenuje a odvolává ředitele KÚ, odpovídá například za informování veřejnosti o činnosti kraje, stanovuje místo a datum jednání rady kraje a předkládá všem zúčastněným program jednání. V čele hl. města Prahy stojí primátor, který je stejně jako hejtman kraje odpovědný zastupitelstvu, také zastupuje kraj navenek a vykonává samostatnou funkci hejtmana kraje, pokud tedy nestanoví zákon jinak.

Krajský úřad je orgán, který plní úkoly, co jsou mu zadány zastupitelstvem nebo radou a pomáhá s činností jednotlivým výborům a komisím. Do samostatné působnosti⁹ kraje patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje samotného a občanů. Vykonává přenesenou působnost¹⁰ s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu a radě.

---

⁹ Samostatná působnost – je to pravomoc kraje, kdy rozhoduje o spravování svého majetku, rozpočtu, rozvoje, správy kraje, spolupráce kraje s obcemi. Při tomto výkonu musí respektovat zákony a různými právními předpisy.

¹⁰ Přenesená působnost – je to pravomoc kraje (jeho orgánů), vykonávat státní správu ve správním obvodu kraje v rozsahu stanoveném zákonem. Tuto působnost vykonává zpravidla krajský úřad, pokud není zákonem stanoveno, že vykonavatelem bude zastupitelstvo nebo rada.

Rada je výkonným orgánem a tvořena hejtmánem kraje, náměstký hejtmána a dalšími členy rady. Členové jsou voleni z osob, které tvoří zastupitelstvo. Při výkonu své působnosti je odpovědná zastupitelstvu, připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva, je to kontrolor na hospodaření kraje podle schváleného rozpočtu, dále zřizuje komise a jmenuje, odvolává vedoucí odborů. Rada se schází zpravidla jednou za týden nebo 14 dní a její jednání jsou neveřejná. Počet členů se odvíjí od počtu obyvatel. Vždy je počet lichý, pokud má kraj méně jak 600 000, pak se jedná o 9 členů a jestliže je počet obyvatel vyšší jak 600 000, pak je počet členů 11. Výjimku tvoří Hlavní město Praha, která má aktuálně 10 členů.

Tab. č. 3.3: Přehled počtu zastupitelů v krajských zastupitelstvech a členů rad

Kraj	Počet zastupitelů	Počet členů rady
Středočeský kraj	65	11
Jihočeský kraj	55	11
Plzeňský kraj	45	9
Karlovarský kraj	45	9
Ústecký kraj	55	11
Liberecký kraj	45	9
Královehradecký kraj	45	9
Pardubický kraj	45	9
Kraj Vysočina	45	9
Jihomoravský kraj	65	11
Olomoucký kraj	55	11
Zlínský kraj	45	9
Moravskoslezský kraj	65	11
Praha	63	10

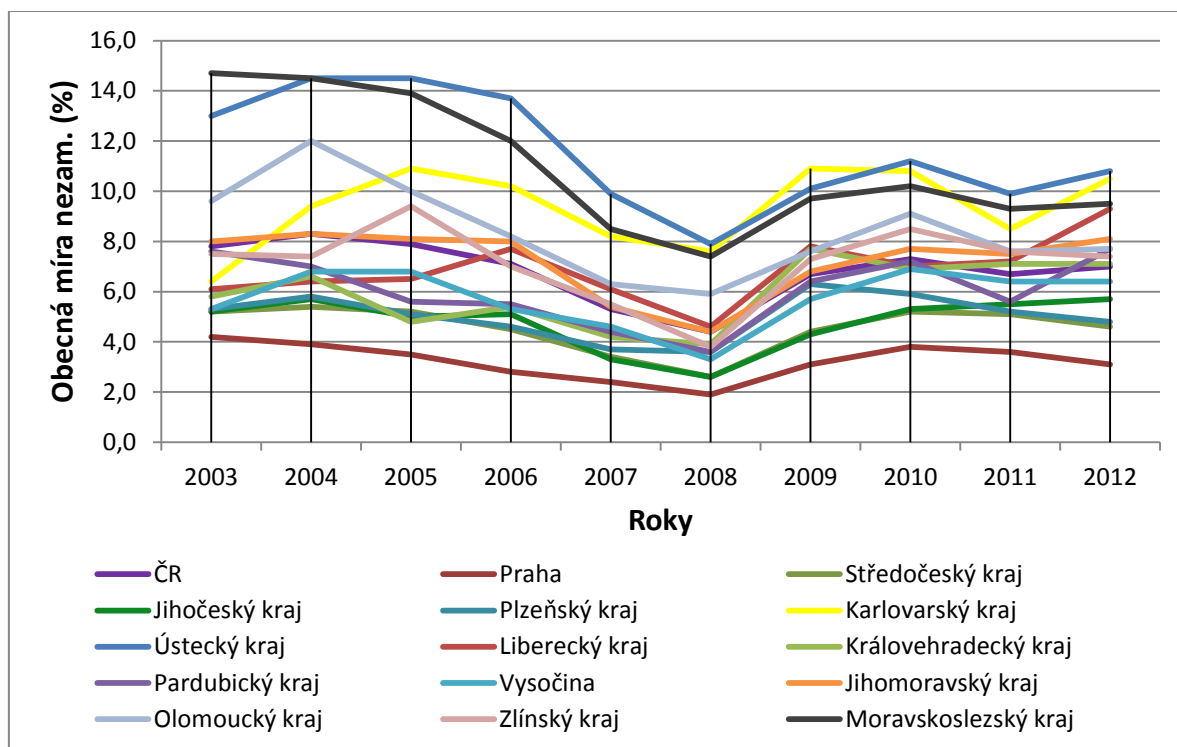
zpracování: vlastní

4. Ekonomické disparity na úrovni NUTS 3

4.1. Nezaměstnanost

V druhé kapitole jsme byli seznámeni s teorií a metodikou pro ukazatele nezaměstnanosti. Tato se bude věnovat vývoji počtu nezaměstnaných obyvatel v ČR a to z pohledu obecné míry nezaměstnanosti tak i pro srovnání registrované míry nezaměstnanosti.

Graf č. 4.1: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v krajích České republiky za období 2003 – 2012

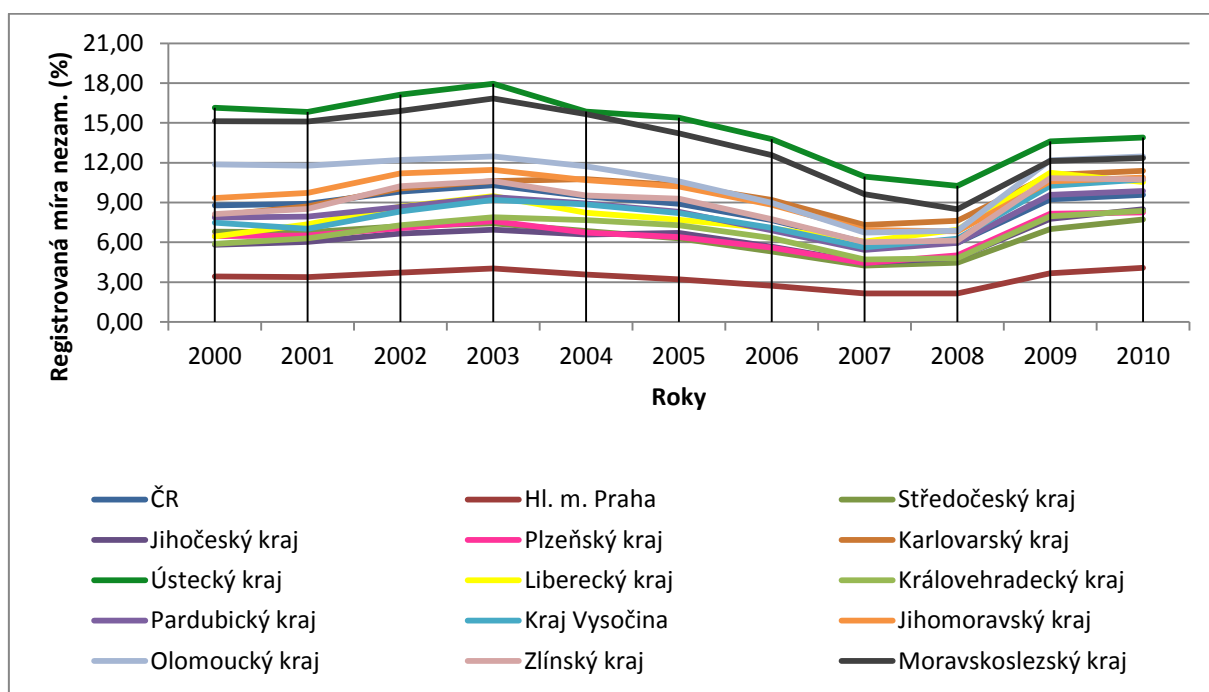

Zdroj: Český statistický úřad; zpracování: vlastní.

Graf znázorňuje obecnou míru nezaměstnanosti za jednotlivé NUTS III jednotky a průměr v České republice, zachycuje vývoj tohoto ukazatele v období deseti let (2003 – 2012). Od roku 2003, v některých případech 2004, docházelo k postupnému snižování nezaměstnanosti, rokem zlomu byl rok 2008, ve kterém všechny kraje dosáhly minimální nezaměstnanosti, postupně se opět začala zvyšovat v důsledku hospodářské krize, která započala v roce 2008.

Minimálních hodnot v každém ze sledovaných let dosahoval kraj Hlavní město Praha a naopak nejvyššími procenty se vyznačuje Moravskoslezský a Ústecký kraj. V roce 2003 minimální a maximální hodnoty činily 4,2% Hlavní město Praha a 14,7% Moravskoslezský kraj, na konci sledovaného období bylo maximum 10,8% a to Ústecký kraj a za minimum opět Hlavní město Praha a tentokrát 3,1%.

Graf č. 4.2: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v krajích České republiky v období 2000 – 2010

Zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní

Pro srovnání metodiky výpočtu jsem uvedla i graf, jehož data byly získány pomocí výpočtu pro registrovanou nezaměstnanost. Trendy jsou opět velmi podobné a odvíjejí se opět od již zmiňovaného roku 2008 a krize v hospodářství. Pro komparaci s obecnou mírou nezaměstnanosti, zde se minima a maxima v roce 2003 pohybovaly takto, nejnižší míra nezaměstnanosti byla u Hlavního města Prahy a to 4,02% a naopak nejvyšší u kraje Ústeckého 17,94%. Za koncové období je zde brán rok 2010 a zde bylo rozpětí od 4,07% v Praze do 13,9% v Ústeckém kraji. Tímto můžeme říci, že u toho ukazatele je vykazována vyšší míra nezaměstnanosti, než je tomu u obecné míry.

Proč je registrovaná míra nezaměstnanosti vyšší než obecná, závisí na tom, že Ministerstvo práce a sociálních věcí vychází ze statistik úřadů a jako nezaměstnané uvádí ty, kteří se na

těchto úřadech jako nezaměstnaní zaregistrují. Obecná míra nezaměstnanosti používá pro svůj výpočet data z Výběrových šetření pracovních sil, tudíž vychází jen ze vzorku společnosti.

Šimek (2007, s. 55) tvrdí: „Mzdové rozdíly na trhu práce jsou vysvětlovány pomocí teorie duálního trhu práce. Trh práce je rozdělen na dvě části – primární a sekundární. Primární trh práce je charakteristický lepší a výhodnější pracovní příležitostí s vyšší prestiží, relativně dobrými možnostmi profesionálního růstu, lepšími pracovními podmínkami, práce je relativně dobře placená a je zajištěn i určitý růst mezd. Sekundární trh se vyznačuje pracovními místy s nižší prestiží, nižší mzdovou úrovní, pracovní kariéra málo výhodná, popřípadě se o kariéře vůbec nedá hovořit, omezený přechod na primární trh apod.“

4.1.1. Opatření proti nezaměstnanosti v MSK

Moravskoslezský pakt zaměstnanosti

Od roku 1997 jsou tyto patky zaměstnanosti plně podporovány Evropskou unií jako nástroj pro provádění evropské strategie zaměstnanosti. Jsou využívány nejen v EU, ale i v zemích OECD, USA, Kanadě nebo v Austrálii.

Dlouho přetrvávající negativní situace na trhu práce v Moravskoslezském kraji, přivedla mnohé aktéry k myšlence světově uznávaného paktu zaměstnanosti, který představuje nástroj pro zlepšení dané situace. Jedná se o všestranné a utřídné řešení tohoto problému s velkou snahou více spolupracovat. Strategickými partnery je několik desítek podnikatelských subjektů, školy a mnoho dalších institucí v kraji, kteří spolu začali spolupracovat od roku 2010, oficiální podpis o uzavření paktu mezi Moravskoslezským krajem, Sdružením pro rozvoj MS kraje, Krajskou hospodářskou komorou MSK a Regionální radou Regionu soudržnosti Moravskoslezsko se datuje k 24. únoru 2011.

Pakt je tvořen pěti prioritami, které mají vést k celkovému cíli a to zvrátit nepříznivou situaci na trhu práce MSK. Mezi priority patří více, lepších pracovních míst, technická a řemeslná excelence, kvalitní služby, podnikavost a kreativita, zaměstnanost pro všechny (kdo chtějí). V rámci těchto priorit byl vytvořen Integrovaný program rozvoje zaměstnanosti, který je prozatím tvořen deseti programy, jejich počet se bude časem rozšiřovat se snahou vyšší zaměstnanosti v kraji.

MSPZ je financován z více zdrojů, jedná se především o prostředky z MS kraje a strukturálních fondů EU a programů spolufinancovaných z evropských, národních a regionálních zdrojů.

Program Revit

Program je zaměřen na podporu malého a středního podnikání v oblastech s vysoce nepříznivou situací na trhu práce. Ministerstvo průmyslu a obchodu tak vyhlásilo jeho realizaci na období 2014 – 2020. Bývalý ministr průmyslu a obchodu Doc. Ing. Jiří Cieńciala, CSc¹¹. tvrdí: „*Podpora usnadní přístup k podnikatelským úvěrům, důraz klade zejména na začínající podnikatele. Cílem programu je také zvýšit zaměstnanost ve strukturálně postižených regionech. První výzva programu bude vyhlášena pro Moravskoslezský kraj.*“

Strategie rozvoje MSK na roky 2009 – 2020

Je tvořena pěti globálními cíli, jež právě dva vedou k podpoře podnikatelů a vyšší zaměstnanosti v MSK. Prvním z nich je „*Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika*,“ jeho specifickými cíli jsou např.: podpora zakládání nových podnikatelských subjektů, zlepšit výkonnost exportu malých a středních podnikatelů a posílit jejich zapojení do globálních řetězců. Druhým z nich je „*Dobré vzdělání a vysoká nezaměstnanost.*“ Po cestě k tomuto cíli chtějí aktéři docílit více a kvalitnějších pracovních míst pro následně spokojenější obyvatele kraje, nedílnou součástí vysoké zaměstnanosti je samozřejmě dobré a odpovídající vzdělání všech, kteří mohou a chtějí. K tomuto chtějí dospět prostřednictvím strategických cílů, jako jsou: lepší koordinace aktivit zaměřených na růst zaměstnanosti, zvýšit podíl obyvatel co budou chtít a schopni komunikovat v cizích jazycích, zvýšit pracovní zapojení nezaměstnaných a jiné.

Přehled expertních skupin a zpracovatelského týmu Strategie rozvoje MSK 2009 – 2020. Na zpracování strategie se podílely následující skupiny. Strategická expertní skupina, tematická expertní skupina Vývoj, výzkum a inovace pro konkurenceschopnost, tematická expertní skupina Kraj uprostřed regionu, Jedinečné území, Rozdíl je v lidech, Image a

---

¹¹ Doc. Ing. Jiří Cieńciala, CSc – Bývalý ministr průmyslu a obchodu, generální ředitel a předseda představenstva Třineckých železáren, nyní člen dozorčí rady. Externě působil na VŠB – TUO, od roku 2012 rektorem na soukromé Vysoké škole podnikání v Ostravě.

identita. Dále svou práci odvedl zpracovatelský tým a celkem 4 pracovní skupiny v rámci aktualizace Strategie.

V rámci Strategické expertní skupiny se jednalo konkrétně o organizace, jako jsou Moravskoslezský kraj, Hospodářská komora ČR, Sdružení pro rozvoj MSK, Třinecké železářny, a. s., VŠB – TU Ostrava, DALKIA ČR, Úřad práce v Bruntále, Statutární město Ostrava, Moravskoslezský kraj – Krajský úřad, Ostravská univerzita v Ostravě, Slezská univerzita v Opavě, Česká národní banka, Moravskoslezský automobilový klastr atd.

Expertní skupinu Vývoj, výzkum a inovace pro konkurenceschopnost zastupují například tyto: Moravskoslezský kraj – Krajský úřad, VŠB – TU Ostrava, Fakultní nemocnice Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě, Regionální inovační centrum Frýdek – Místek s.r.o., Vědecko-technologický park Ostrava, a. s., Vítkovice, a. s., Arcelor Mittal Ostrava a jiné.

Skupina Kraj uprostřed regionu byla tvořena např. Agenturou pro regionální rozvoj, a. s., Sdružením pro rozvoj MSK, Magistrátem města Ostravy, Krajským úřadem Moravskoslezského kraje atd.

Jedinečné území je skupinou tvořenou Místní akční skupinou Opavsko, obcí Osoblaha, VŠB – TU, Fakultou Stavební, HRAT s.r.o., Agenturou pro regionální rozvoj, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Mikroregionem Krnovsko.

Organizace jako Krajské vzdělávací a informační centrum, Arrow line, a.s., Krajský úřad, Moravskoslezský automobilový klastr, Agentura pro regionální rozvoj, a.s., Asociace středních průmyslových škol ČR, Slezské univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta tvořily skupinu Rozdíl je v lidech.

Poslední expertním seskupením Image a identita naplňovala POLAR televize Ostrava, s.r.o., Magistrát města Ostravy, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Statutární město Ostrava, Kulturní centrum Poruba atd.

4.1.2. Přímá tvorba pracovních míst v Moravskoslezském kraji

Výstavba výrobního závodu Hyundai v Nošovicích

Výstavba byla realizována ve dvou fázích. Během první vzniklo okolo 2 700 pracovních míst, zahájením druhé fáze, kdy bylo uskutečněno rozšíření výroby, přibýlo přibližně 800 pracovních pozic. Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti, která je dostatečná ve všech oborech. Z toho už tehdy plynulo, že automobilka nebude čerpat jen zaměstnance jiných firem ale i

z řad obyvatel nezaměstnaných. To samé platilo pro zaměstnavatele, kteří ztratili díky spuštění tohoto provozu své zaměstnance, ty nahradí opět obyvatelé jiných firem nebo nezaměstnaní v dané oblasti. To se pozitivně projevilo na snížení nezaměstnanosti. Spousta dalších pracovních míst vznikla z důvodu zapojení domácích firem do subdodavatelů firmy Hyundai.

Průmyslová zóna Mošnov

Zóna je umístěna 25 km od Statutárního města Ostravy a vede k velmi dobré dopravní obslužnosti jak silniční, železniční, tak letecká. Z původních 30 ha byla plocha této průmyslové zóny rokem 2004 rozšířena na 130 ha a rokem 2005 na základně usnesení vlády č. 1471 na 200 ha. Jejími finančními investory jsou Behr Ostrava, s.r.o., PLAKOR CZECH, s.r.o., CROMODORA WHEELS, s.r.o., Free Zone Ostrava, a.s., Železniční cargo MOŠNOV, s.r.o. Výše investice, stav pracovních míst k 31. prosinci 2013 a předpoklad pro nově vytvořená pracovní místa k 31. prosinci 2014 viz (Tab. č. 4.1).

Tab. č. 4.1: Výše investice, stav pracovních míst k 31. 12. 2013 a předpoklad vytvoření pracovních míst k 31. 12. 2014

	Výše investice za strany investora (v mil. Kč)	Stav pracovních míst k 31. 12. 2013	Předpokládaný počet prac. m. k 31. 12. 2014
Behr Ostrava, s.r.o.	1 484	732	753
PLAKOR CZECH, s.r.o.	1 901	792	763
CROMODORA WHEELS, s.r.o.	1 108	252	263
Free Zone Ostrava, a.s.	12,6	16	16
Železniční cargo MOŠNOV, s.r.o.	2 500	0	0
Celkem	7 005,6	1 792	1 795

Zdroj: www.ostrava.cz

Průmyslová zóna Hrabová

Přípravné práce začaly již v roce 1999 a samotná realizace této průmyslové zóny probíhala v letech 2000 – 2007. V první fázi se jednalo o plochu 60 ha a následným rozšířením společností CTP Invest se celková plocha rozléhá na 110 ha. Za roky 2004, 2005, 2007, 2009 a 2010 dostala od Ministerstva průmyslu a obchodu ocenění v soutěži o nejlepší průmyslovou nemovitost roku. Základní informace o investorech (viz Tab. č. 4.2).

Tab. č. 4.2: Základní informace o investorech v průmyslové zóně Hrabová

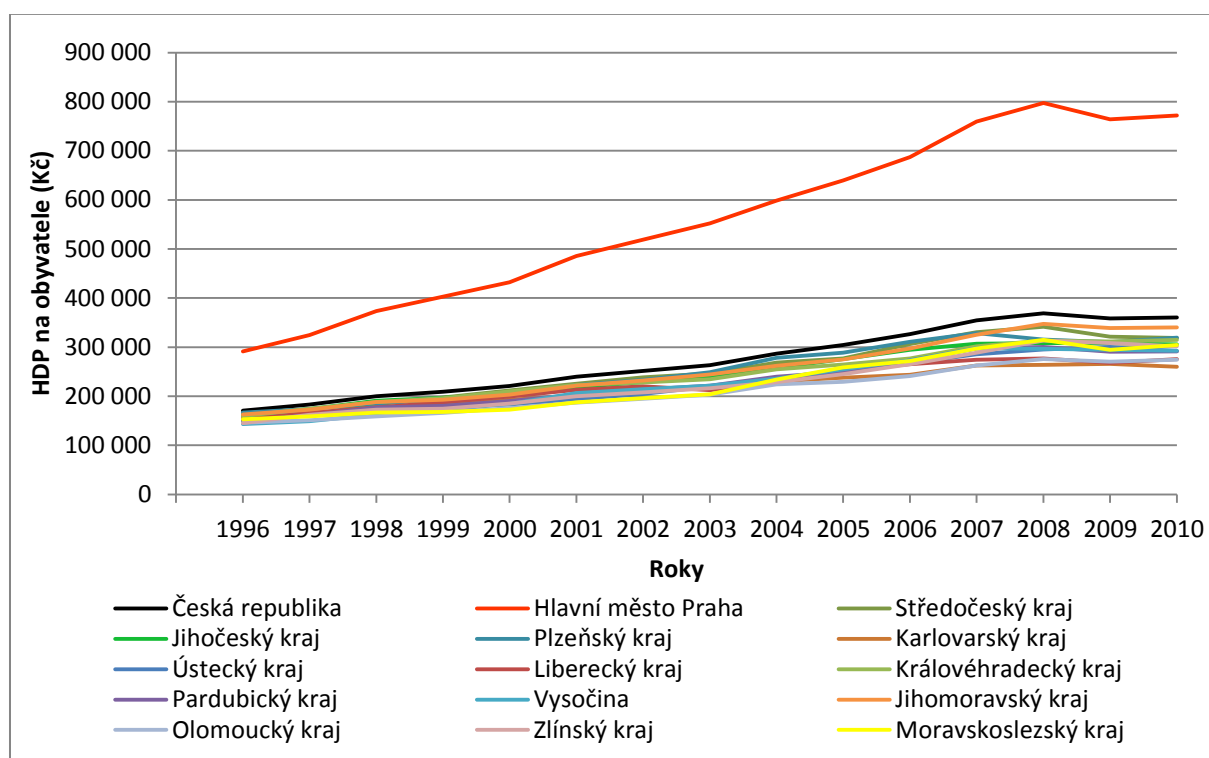
	Výše investice ze strany investora (v mil. Kč)	Stav pracovních míst k 31. 12. 2013	Předpokládaný počet prac. míst k 31. 12. 2014
PEGATRON CZECH, s.r.o.	976	746	1 030
SungWoo Hitech, s.r.o.	5 631	1 453	1 470
CTP Invest, s.r.o.	4 700	4 400	4 600
Celkem	11 307	6 599	7 100

Zdroj: www.ostrava.cz

4.2. Hrubý domácí produkt

Pro zhodnocení výkonnosti ekonomiky mezi kraji je jedním z nejlepších ukazatelů hrubý domácí produkt na obyvatele. Následující graf znázorňuje vývoj HDP na obyvatele v jednotlivých krajích a to za celou řadu let (1996 – 2010)

Graf č. 4.3: Vývoj HDP na obyvatele v jednotlivých krajích ČR v období 1996 - 2010

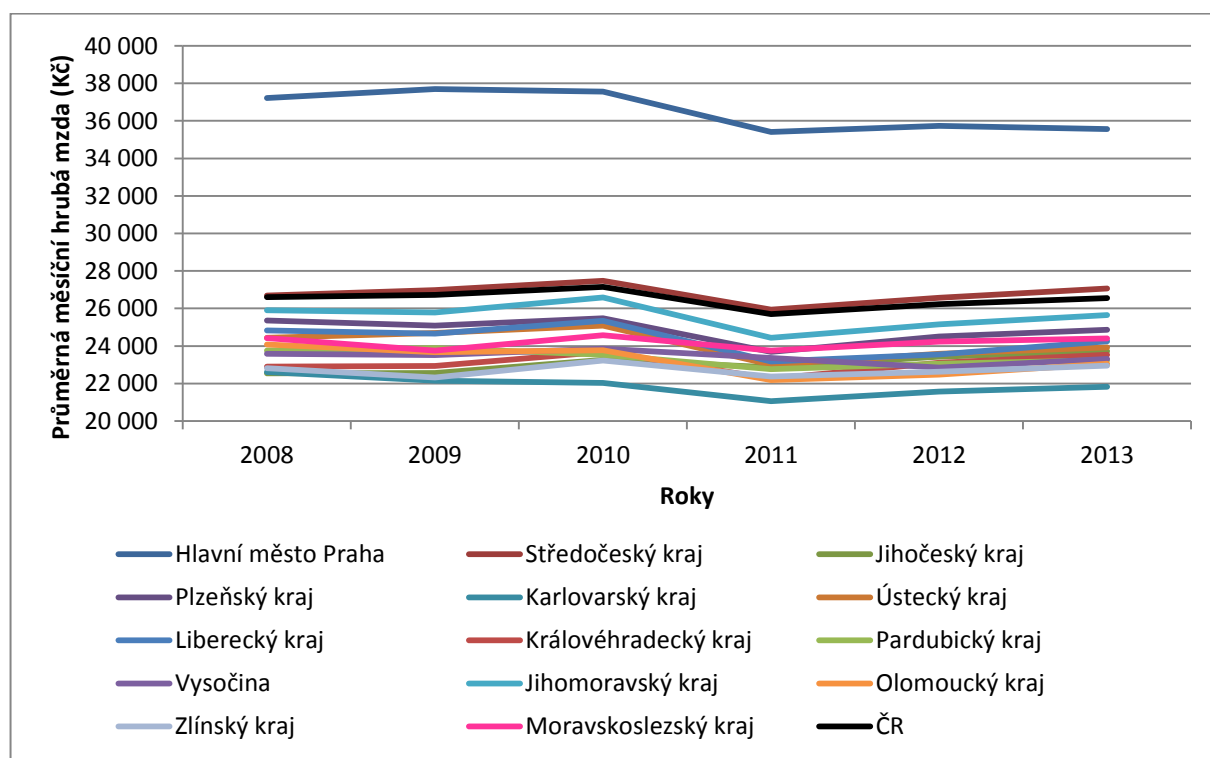
Zdroj: Český statistický úřad, zpracování: vlastní.

Z grafu je možno vyčíst, že nejvíce výkonným krajem je nekompromisně Hlavní město Praha, jako jediná územní jednotka se po celé sledované období drží na průměru ČR a to velmi vysoko. Maxima dosáhla v roce 2008 a to 797 479 Kč. Od toho roku sice mírně klesla, ale jen nepatrně na 771 773 Kč (v roce 2010). Průměr ČR v roce 2010 činil 360 444 Kč. Ve srovnání s vedoucím krajem to je „směšná částka“ avšak ve srovnání se zbylými kraji je na vrcholu. Moravskoslezský kraj na tom není ve srovnání nejhůře a v roce 2010 činil HDP na obyvatele 304 290 Kč. Na grafu je dále zajímavé, že jednotlivé křivky se od sebe s každým rokem oddalují, tzn., že rozdíly mezi kraji se s postupem času prohlubují.

4.3. Průměrná hrubá měsíční mzda v krajích ČR

Jako třetí a poslední disparitu byl zvolen velmi zajímavý ukazatel, koho by víc nezajímala průměrná hrubá měsíční mzda v krajích. Srovnání toho jak vysokou hrubou měsíční mzdu dostávají za svou práci pracující např. u nás v Moravskoslezském kraji nebo v hl. městě Praze.

Graf č. 4.4: Průměrná měsíční hrubá mzda v období 2008 – 2013 (mzdová sféra, do roku 2010 podnikatelská sféra)

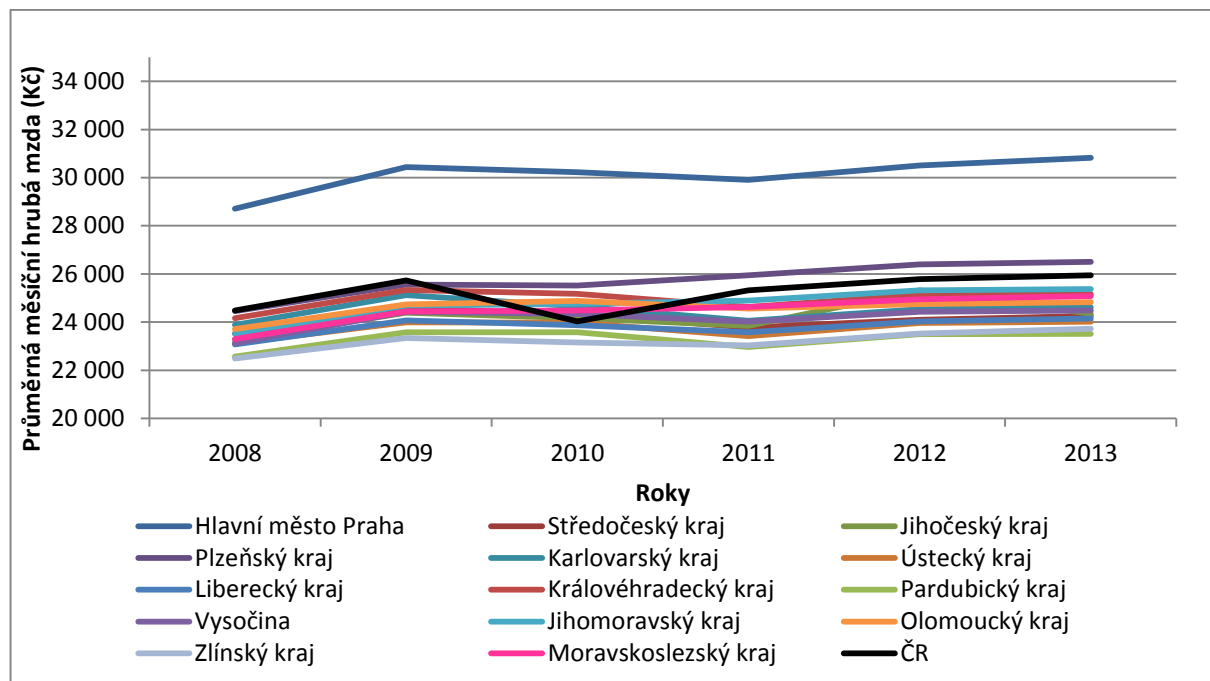

Zdroj: Informační systém a průměrném výdělku; zpracování: vlastní

Graf znázorňující mzdovou sféru, které se do roku 2010 říkalo podnikatelská sféra, ukazuje, že jedinci v našem hlavním městě pobírají přibližně okolo 10 000 Kč více, nežli je průměr České republiky, který v roce 2013 přesahoval o něco málo 26 000 Kč. Dále krom tohoto kraje je na průměrem ještě kraj Středočeský, jehož měsíční platy skoro kopírují průměr ČR. Zbýlých 12 NUTS III se nachází za celé sledované období pod touto hranicí. Všechny kraje vykazují podobný vývoj, kdy svých maxim dosáhly v roce 2010, tímto se započalo období klesajících mezd, kdy propad byl největší v roce 2011, od tohoto roku je trend rostoucí. Konkrétně u našeho kraje se platy od začátku sledovaného období až po koncový rok

2014 pohybují stále okolo 24 000 Kč. Nejhůře na tom jsou kraje Zlínský a Karlovarský, kde se průměrné mzdy pohybují okolo 22 000 Kč.

Graf č. 4.5: Průměrná měsíční hrubá mzda v období 2008 - 2013 (platová sféra, do roku 2010 nepodnikatelská sféra)

Zdroj: Informační systém a průměrném výdělků; zpracování: vlastní

Graf č. 4.5. ukazuje vývoj průměrné měsíční hrubé mzdy, ale za platovou sféru (do roku 2010 nepodnikatelskou sféru). Opět je zde vidět obrovský nárůst Hlavního města Prahy, kde se mzdy vyšplhaly od roku 2009 až nad 30 000 Kč. Od toho stejného roku je nad průměrem ČR také i kraj Vysočina s platy okolo 26 000 Kč. Nejhůře je na tom opět kraj Zlínský a pro změnu kraj Jihočeský s platy, které od roku 2008 nepřesáhly 24 000 Kč.

4.4. Čerpání finančních prostředků z EU

Evropská unie v tomto ohledu plní princip solidarity, což znamená, že bohatší a vyspělejší státy se vzdávají části svých finančních prostředků pro rozvoj a vyšší kvalitu života v zemích méně vyspělých a chudých, kterým tyto prostředky chybí. Tento proces je v EU uskutečňován v rámci regionální politiky EU (hospodářské a sociální soudržnosti – HSS).

Rokem 2013 skončilo staré programovací období, které trvalo od roku 2007. V rámci těchto sedmi let získala Česká republika z fondů EU 26,7 miliard Eur. Zde probíhalo čerpání ze dvou strukturálních fondů a to Evropského fondu pro regionální rozvoj¹² (ERDF) a Evropského sociálního fondu¹³ (ESF) a dále z Fondu soudržnosti¹⁴ (FS). V České republice je hlavním koordinátorem, který se stará o intervence plynoucí z těchto fondů Ministerstvo pro místní rozvoj.

Evropská unie zavedla pro účely regionální politiky regionální členění NUTS. Státy byly rozděleny do tří úrovní (NUTS I, NUTS II a NUTS III), přičemž se nejvíce pro čerpání z fondů EU využívá úroveň NUTS II a proto byly na území ČR vytvořeny regiony soudržnosti. Cílem regionální politiky EU je podpora udržitelného rozvoje, vysoké zaměstnanosti a lepšího životního prostředí, na to v minulém programovacím období zaměřila 3 cíle. Cíl **Konvergence**, který může čerpat ze všech tří zmiňovaných fondů a podporuje rozvoj v oblasti hospodářské a sociální v regionech na úrovni NUTS II jejichž HDP na obyvatele nepřesáhlo 75% průměru pro celou EU a navíc HND (hrubý národní produkt) nepřesáhl 90% průměru v EU. Zde můžeme zařadit všechny regiony NUTS II s výjimkou Hl. města Prahy. Cíl **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** podporuje regiony na úrovni NUTS I a NUTS II, které přesahují limity ukazatelů pro cíl Konvergence, tudíž zde spadá jen Hl. město Praha. Finanční prostředky je zde možno čerpat pouze z ERDF a ESF. Třetím a posledním cílem je **Evropská územní spolupráce**, kde spadají územní jednotky NUTS III podél všech vnitřních a některých vnějších hranic, všech námořních hranic a přeshraniční spolupráce. Čerpání probíhalo z ERDF a tuto možnost měly všechny kraje v ČR.

---

¹² Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) – tento fond je svým objemem peněz o mnoho větší než Evropský sociální fond. Jelikož je z něj čerpáno na všechny tři cíle programového období 2007 – 2013 působí tak v mnoha oblastech. Modernizuje a podporuje hospodářství v ČR. Podporuje investiční projekty např. výstavba silnic, modernizace sportovních center apod.

¹³ Evropský sociální fond – jeho podpora je směřována do oblasti zaměstnanosti a lidských zdrojů. Z tohoto fondu se prostředky využívají na neinvestiční prostředky např. rekvalifikace osob bez zaměstnání atd.

¹⁴ Fond soudržnosti – od strukturálních fondů se liší tím, že jeho prostředky neplynou na podporu chudých regionů ale států. Státy z něj mohou čerpat, pokud jejich hrubý národní produkt na obyvatele nepřesáhl 90% průměru Evropské unie. Jedná se o podporu investičních projektů v oblasti životního prostředí, výstavby dopravních sítí apod.

Tab. č. 4.3: Rozdělení finančních prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky pro programovací období 2007 - 2013

Cíl	Fondy pro ČR v mld. Kč	%
Konvergence	730,00	96,98
Konkurenceschopnost a zaměstnanost	11,73	1,56
Evropská územní spolupráce	10,97	1,46
Celkem	752,70	100,00

Rokem 2014 se začalo nové programovací období pro roky 2014 – 2020. Pro něj není prozatím definitivně stanovena výše finančních prostředků z EU, ale předběžně se bude jednat o ca 20,5 mld. Eur. Nicméně konečná částka bude ještě upřesněna. Zkratka ESIF zastřešuje všechny fondy v tomto období a znamená Evropské strukturální a investiční fondy. Konkrétně zde patří dva strukturální fondy a to Evropský fond pro regionální rozvoj, který bude své finanční prostředky alokovat mezi malé a střední podniky, do vědy a výzkumu, rozvoje infrastruktury atd., druhým je Evropský sociální fond, jehož náplní je podpora vysoké zaměstnanosti, kvalitní pracovní místa, rovnost pohlaví, boj proti diskriminaci, chudobě a sociálnímu vyloučení. Stejně jako u předešlého programovací období existuje i Fond soudržnosti s podobnou náplní (podpora infrastruktury v životním prostředí, dopravy v rámci EU atd.). Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) se zaměří na konkurenceschopnost v zemědělství, udržitelným nakládáním s přírodními zdroji apod. Poslední je Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) který bude zajišťovat konkurenceschopnou a environmentálně udržitelnou akvakulturu v ČR.

4.5. Regionální politika v České republice

Jedná se o činnosti státu, které by měly mít za následek snižování rozdílů mezi regiony a zároveň podporují jejich rozvoj. Postupně začaly všechny členské státy uplatňovat svou vlastní regionální politiku a Česká republika není výjimkou. Jedná se o intervence, které jsou vkládány do lepšího stavu regionů např. postižených průmyslovou výrobou apod. Mají podporovat opatření, jež vedou k lepší ekonomické situaci nebo kvalitnější infrastruktuře apod.

Podpora je členěna do tří úrovní. Jedná se o národní, regionální a municipální.

V České republice regionální politiku na úrovni národní provádí Ministerstvo pro místní rozvoj v rámci strategií, jejíž pomocí dochází k podpoře postižených oblastí. Základními cíli regionální politiky je růst konkurenceschopnosti regionů, jejich rozvoj a soudržnost. MMR má povinnost ze zákona vytvářet Strategii regionálního rozvoje České republiky (aktuálně na období 2014 – 2020). Regionální úroveň je obstarávána kraji a to podle zákona o krajích 129/2000 Sb. Kraj vytváří Strategii rozvoje kraje¹⁵, tematické koncepce a dlouhodobé záměry například v oblasti školství, životního prostředí, cestovního ruchu, zdravotnictví atd. Municipální úrovní jsou myšleny jak obce samotné, tak svazky obcí a místní akční skupiny. Obce na rozdíl od svazku obcí a MAS mají dle zákona o obcích č 128/2000 Sb., vytvářet své strategie rozvoje města či obce a jak tomu bylo i u krajů tak i tematické koncepce a dlouhodobé záměry. Kromě strategických dokumentů jsou na všech úrovních vytvářeny programové dokumenty. Na národní úrovni to je Státní program regionálního rozvoje a tematické programy na úrovni ČR. Kraje vypracovávají Program rozvoje územního obvodu kraje a střednědobé tematické programy. Svazky obcí a MAS pracují dobrovolně na programech MAS a společných programech svazků a obcí. Samotných obcí se týká Program rozvoje města a střednědobé tematické programy. Poslední nástrojem regionální politiky jsou plány a operace¹⁶, které jsou taktéž prováděny jak na národní a regionální tak i na municipální úrovni. Kdy se vybraná opatření konkretizují v podobě např. projektů.

---

¹⁵ Strategie RR - Strategie regionálního rozvoje (SRR) je střednědobým až dlouhodobým dokumentem vypracovaným na období od tří až do sedmi let. Je to jakási základní představa o RR. Stanovuje cíle v oblasti rozvoje pro následné vypracování programových dokumentů. Dále obsahuje analýzu stavu RR, charakteristiku slabých a silných stránek dané oblasti a různá doporučení krajům a správním úřadům pro území, která spadají do jejich působnosti.

¹⁶ Plány, operace – krátkodobé a již se nejedná o strategické dokumenty. Vybraná opatření se „mění“ v konkrétní aktivity a projekty.

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit ekonomické regionální disparity v České republice. Data pro jednotlivé ukazatele byly shromažďovány za kraje, což je územní jednotka NUTS III. Těch je u nás 14, ty ač už samy nebo společně s jiným jedním nebo dvěma kraji tvoří regiony soudržnosti, kterých je v současné době 8. Z důvodu lepší dostupnosti dat je proto zvolena územní jednotka NUTS III.

Disparity byly zjišťovány na ukazatelích jako je obecná a registrovaná míra nezaměstnanosti, hrubý domácí produkt na obyvatele a poslední řadě se jednalo o hrubé průměrné měsíční mzdy.

U ukazatele obecná míra nezaměstnanosti se nejvíce od průměru ČR (v roce 2012 - 7%) vzdaluje Hlavní město Praha s mírou nezaměstnanosti pouhých 3,1%, může tak tvořit samostatnou skupinu s nejnižší hodnotou. Dobře si zde stojí i kraj Středočeský s 4,6% a Plzeňský 4,8%, ty tvoří hned po hlavním městě druhou skupinu s o trochu vyšší nezaměstnaností, ale stále ve srovnání s ostatními kraji velmi nízkou nezaměstnaností. Do další skupiny a to třetí spadá kraj Jihočeský (5,7% v roce 2012), Vysočina (6,4% v roce 2012), Královéhradecký (7,1% v roce 2012), Zlínský (7,4% v roce 2012) a Olomoucký a Pardubický se stejnou hodnotou 7,7% v téže roce. Nejhuře na tom jsou zbylé čtyři kraje, jejich nezaměstnanost se na konci posuzovaného období pohybovala okolo 10%, konkrétně kraj Liberecký 9,3%, Moravskoslezský 9,5%, Karlovarský 10,5% a Ústecký 10,8%. Zde je velmi zřetelné, že rozdíly mezi kraji jsou obrovské. Praha s přiléhajícím Středočeským krajem, který „těží“ z jejich výhod, jsou na tom daleko lépe, než například těžbou postižený Moravskoslezský kraj. Síla terciálního sektoru „lídry“ u tohoto ukazatele povznesla na vysokou úroveň, je jasné, že právě v těchto krajích nenajdou uplatnění lidé například v zemědělství. Co se týče vývoje obecné míry nezaměstnanosti, je možno říci, že dochází mezi kraji ke snižování této disparity, když srovnáme počáteční a koncový rok, tak zjistíme, že rozdíl mezi maximem a minimem v roce 2003 činilo 10,2 %, v roce 2010 to bylo 7,7%.

U registrované míry nezaměstnanosti můžeme taky ve sledovaném období vidět trend pozvolného sblížování se krajů. Hlavně tedy kraje Ústeckého a Moravskoslezského, které se od roku 2000 viditelně přibližují k ostatním. Na druhé straně od roku 2008 míra vzrostla díky

ekonomické krizi, která se projevila ve všech NUTS III jednotkách nejméně však v Hlavním městě Praze. Rozdíl mezi maximální a minimální mírou této míry nezaměstnanosti je v roce 2000 11,7% a v roce 2010 8,3%.

Z grafu s hrubým domácím produktem, který je přepočítán na obyvatele, vyčteme, že opět Hlavní město Praha si vede mezi ostatními kraji nejlépe, vymyká se jim a ty se naopak jakoby shlukly do skupinky s podobným ekonomickým výkonem. Jako jediná územní jednotka (NUTS III) je na průměru ČR a to po celé období. V roce 2010 průměr ČR činil 360 444 Kč a u Hlavního města tomu bylo více jak jednou tolik 771 773 Kč. Dále je zde markantní rozdíl v tom, že se od roku 1996, výkonost Prahy stále více vzdaluje od zbylých krajů, mezi kterými také dochází ke zvětšování rozdílů, ale ne v tak velké míře. Pohybují se okolo hranice 300 000 Kč. Tu v roce 2010 překonaly kraje Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Královehradecký, Jihomoravský, Zlínský a Moravskoslezský. Zbylé kraje pak této částky nedosáhly. Například Olomoucký kraj v téže roce vykazoval 274 326 Kč na obyvatele a nejméně tomu bylo u kraje Karlovarského a to 260 065 Kč.

U posledního ukazatele tedy hrubé měsíční průměrné mzdy a nejprve podnikatelské sféry tvoří opět Praha samostatnou skupinu se mzdami hodně vysoko nad ostatními kraji. V roce 2013 dosáhla 35 570 Kč. Dost vysokou mzdu v roce 2013 má také kraj Středočeský a to něco málo přes 27 000 Kč, tvoří tak druhou skupinu u tohoto ukazatele. Do třetí spadají ty kraje, které se pohybují v intervalu 24 tis. Kč – 26 tis. Kč, je to Plzeňský, Liberecký, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. S nejnižšími mzdami jsou kraje, které nedosahují částky 24 000 Kč Jihočeský, Karlovarský, Ústecký, Královehradecký, Pardubický, Vysočina, Olomoucký a Zlínský. Je očividné, že je to také nejpočetnější skupina.

U nepodnikatelské sféry Praha tak vysokého čísla nedosahovala, na konci sledovaného období to bylo necelých 31 000 Kč, tím se ale opět osamostatnila. Druhá skupina je tvořena Plzeňským, Královehradeckým, Jihomoravským a Moravskoslezským, kde se platy pohybují v rozmezí 25 000 Kč – 27 000 Kč. V intervalu 24 000 Kč – 25 000 Kč jsou kraje Středočeský, Jihočeský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Vysočina a Olomoucký. Nejhuře na tom jsou kraje, jejichž průměrná hrubá měsíční mzda nedosáhla ani 24 000 Kč, ale zase nebyla nižší jak 23 000 Kč, jedná se o kraj Zlínský a Pardubický.

Zde je vidět, že existují velké rozdíly, jak mezi kraji samotnými, tak i mezi podnikatelskou a nepodnikatelskou sférou.

Co se týče konkrétní kroků, opatření které vede Moravskoslezský kraj pro snížení vysoké nezaměstnanosti, byla zjištěna řada věcí.

Prostřednictvím Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, Programu REVIT, Strategie Moravskoslezského kraje pro roky 2009 – 2020 se kraj snaží bojovat s vysokým počtem nezaměstnaných na svém území. Konkrétní tvorba pracovních míst vyplývá z výstavby výrobního závodu Hyundai, kde během první fáze vzniklo 2700 pracovních míst a druhou fází dalších 800. Průmyslová zóna Mošnov do konce roku 2013 vytvořila celkem 1 792 pracovních míst a předpokládá se, že dalších 1 795 do konce roku 2014 vytvoří. Podstatně lépe na tom je PZ v Hrabové ta do konce loňského roku vytvořila 6 599 pracovních pozic a má v plánu během roku 2014 poskytnout dalších 7 100.

V závěrečné fázi můžeme říci, že existence ekonomických disparit může mít jak pozitivní tak negativní dopad. Nejvíce zřetelné rozdíly jsou u hrubého domácího produktu na obyvatele v České republice s trendem zvětšování se těchto rozdílů a vzájemným oddalováním se krajů. Ve všech ukazatelích se s markantním náskokem odčleňuje hlavně jeden kraj Hlavním město Praha, v některých případech s ním i velmi propojený kraj Středočeský.

Regionální ekonomické disparity existovaly vždy, existují a budou setrvávat i nadále. Je už úkolem regionální politiky, do jaké míry nechá tyto rozdíly zajít. A jaká hodnota bude společensky uznaná jako snesitelná a kdy už se bude jednat o „hrozbu“.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] MALINOVSKÝ, Jan a Jan SUCHÁČEK. *VELKÝ ANGLICKO-ČESKÝ SLOVNÍK REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A REGIONÁLNÍ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE*. Ostrava: OFTIS, 2006. ISBN 80-248-1117-0
- [2] KUTSCHERAUER, Alois. *Regionální disparity*. VŠB-TU Ostrava 2010. ISBN 978-80-248-2335-5
- [3] ŠOTKOVSKÝ, Ivan. *Socioekonomická geografie: prostředí lidské činnosti*. VŠB-TU Ostrava 2012. ISBN 978-80-248-2624-0
- [4] KUTSCHERAUER, A., I. ŠOTKOVSKÝ, J. ADAMOVSKÝ a I. IVAN. *SOCIOEKONOMICKÁ GEOGRAFIE A REGIONÁLNÍ ROZVOJ – REGIONÁLNÍ ANALÝZY V PŘÍSTUPECH SOCIOEKONOMICKÉ GEOGRAFIE A REGIONÁLNÍMU ROZVOJI*. VŠB-TU Ostrava, Ekonomická fakulta 2013. ISBN 978-80-248-3287-6
- [5] JUREČKA, Václav a kolektiv. *Makroekonomie*. Praha: PROTISK s.r.o., 2010. ISBN 978-80-247-3258-9
- [6] ŠIMEK, Milan. *Ekonomie trhu práce A*. VŠB-TUO, Ekonomická fakulta 2007. ISBN 978-80-248-1416-2
- [7] KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vysoká škola ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica 2013. ISBN 987-80-245-1930-2
- [8] PAVELKA, T., T. LÖSTER a P. MAKOVSKÝ. *Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice*. MELANDRIUM, 2011. ISBN 978-80-86175-76-8

[9] SOJKA, Milan a Bronislav Konečný. *MALÁ ENCYKLOPEDIE MODERNÍ EKONOMIE*. Praha: Libri, 1996. ISBN 80-85983-05-2

[10] BROŽOVÁ, Dagmar. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: SLON, 2003. ISBN 80-86429-16-4

[11] URBAN, Jan. *Teorie národního hospodářství*. 2. vydání Praha: ASPI 2006. ISBN 80-7357-188-9

[12] KOTLÁN, Igor a kolektiv. *Aplikovaná hospodářská politika*. Ostrava: SOKRATES, 2001. ISBN 80-86572-01-3

[13] ŠOTKOVSKÝ, Ivan. *Demografie. Teorie a praxe v regionálních souvislostech*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2013. ISBN 978-80-248-3158-9

Elektronické zdroje

[14] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. [cit. 2014-01-12]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/>

[15] EUROSTAT [online]. [cit. 2013-11-10]. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>

[16] Regionální Informační Servis [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs>

[17] MORAVSKOSLEZSKÝ PAKT ZAMĚSTNANOSTI [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW: <http://www.mspakt.cz/>

[18] Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2014-04-15] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/>

[19] Informační systém o průměrném výděлку [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW: <http://ispv.cz/>

[20] Vláda České republiky [online]. [cit. 2014-01-07]. Dostupné z WWW: <http://www.vlada.cz/>

[21] Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2014-01-07]. Dostupné z WWW: <http://www.mpo.cz/>

[22] Ministerstvo pro místní rozvoj, Strukturální fondy. [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana>

[23] Asociace krajů České republiky [online]. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z WWW: <http://www.asociacekraju.cz/>

[24] Středočeský kraj [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kr-stredocesky.cz

[25] Jihočeský kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kraj-jihocesky.cz

[26] Plzeňský kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kr-plzensky.cz

[27] Karlovarský kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz

[28] Ústecký kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kr-ustecky.cz

[29] Liberecký kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kraj-lbc.cz

[30] Královehradecký kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.kr-kralovehradecky.cz

[31] Pardubický kraj. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z WWW: www.pardubickykraj.cz

[32] Kraj Vysočina. [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z WWW: www.kr-vysocina.cz

[33] Jihomoravský kraj. [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z WWW: www.kr-jihomoravsky.cz

[34] Olomoucký kraj. [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z WWW: www.kr-olomoucky.cz

[35] Zlínský kraj. [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z WWW: www.kr-zlinsky.cz

[36] Moravskoslezský kraj. [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z WWW: www.kraj-moravskoslezsky.cz

Seznam tabulek

Tab. č. 2.1: Základní členění disparit na 1. a 2. úrovni klasifikace.....	12
Tab. č. 3.1: Územní členění regionů v České republice.....	21
Tab. č. 3.2: Demografické údaje za NUTS III jednotky (počet obyvatel v tom podle pohlaví a věku za koncové období roku 2012)	23
Tab. č. 3.3: Přehled počtu zastupitelů v krajských zastupitelstvech a členů rad.....	25
Tab. č. 4.1: Výše investice, stav pracovních míst k 31. 12. 2013 a předpoklad vytvoření pracovních míst k 31. 12. 2014	31
Tab. č. 4.2: Základní informace o investorech v průmyslové zóně Hrabová.....	32
Tab. č. 4.3: Rozdělení finančních prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky pro programovací období 2007 - 2013	37

Seznam grafů

Graf č. 4.1: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v krajích České republiky za období 2003 – 2012	26
Graf č. 4.2: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v krajích České republiky v období 2000 – 2010	27
Graf č. 4.3: Vývoj HDP na obyvatele v jednotlivých krajích České Republiky v období 1996 - 2010	33
Graf č. 4.4: Průměrná měsíční hrubá mzda v období 2008 – 2013 (mzdová sféra, do roku 2010 podnikatelská sféra).....	34
Graf č. 4.5: Průměrná měsíční hrubá mzda v období 2008 – 2013 (platová sféra, do roku 2010 nepodnikatelská sféra)	35

Seznam obrázků

Obr. č. 2.1: Negativní a pozitivní regionální disparity	10
Obr. č. 2.2: Členění horizontální perspektivy	11
Obr. č. 2.3: Rozdělení obyvatelstva v ČR podle ekonomického statutu	13
Obr. č. 3.1: NUTS III jednotky znázorněné na mapě ČR	22

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSU	Český statistický úřad
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESFRV	Evropský zemědělský a fond pro rozvoj venkova
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HNP	Hrubý národní produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
ILO	Mezinárodní organizace práce
ISPV	Informační systém o průměrném výdělku
LAU	Local Administrative Units = místní správní jednotky
MAS	Místní akční skupiny
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSK	Moravskoslezský kraj
MSPZ	Moravskoslezský pakt zaměstnanosti
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
RP	Regionální politika
SO OPÚ	Správní obvod obcí s pověřeným úřadem
SO ORP	Správní obvod obcí s rozšířenou působností

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon § 35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních přestavení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užití své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. května 2014

jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého bydliště studenta

Kajlovec 70, 747 41 Hradec nad Moravicí

Seznam příloh

Příloha č. 1: Znaký NUTS III regionů v České republice	1
Příloha č. 2: Vlajky NUTS III regionů v České republice	2
Příloha č. 3: Adresy krajských úřadů v ČR	3
Příloha č. 4: Územní členění od 1. 1. 1949	4
Příloha č. 5: Územní členění od roku 1960	5

Příloha č. 1: Znaký NUTS III regionů v České republice

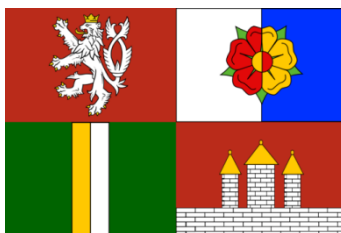

Příloha č. 2: Vlajky NUTS III regionů v České republice

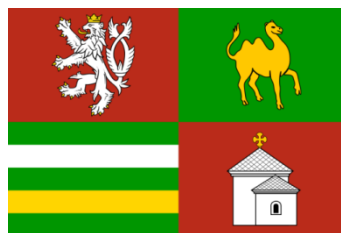
Středočeský kraj

Jihočeský kraj

Plzeňský kraj

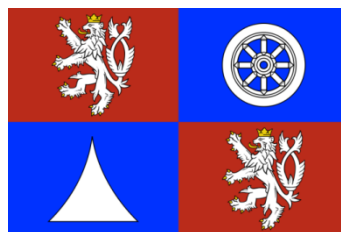
Karlovarský kraj

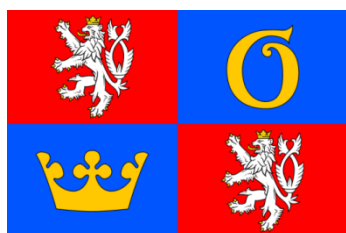
Ústecký kraj

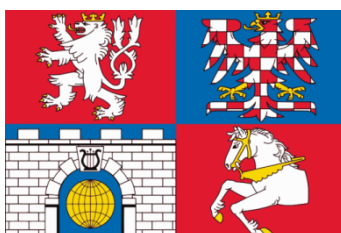
Liberecký kraj

Královohradecký kraj

Pardubický kraj

Kraj Vysočina

Jihomoravský kraj

Olomoucký kraj

Moravskoslezský kraj

Zlínský kraj

Hl. město Praha

Příloha č. 3: Adresy krajských úřadů v ČR

Středočeský kraj Zborovská 11 150 21 Praha 5	Jihočeský kraj U Zimního stadionu 1952/2 370 76 České Budějovice	Plzeňský kraj Škroupova 18 306 13 Plzeň	Karlovarský kraj Závodní 353/88 360 06 Karlovy Vary
Ústecký kraj Velká Hradební 3118/48 400 02 Ústí nad Labem	Liberecký kraj U Jezu 642/2a 461 80 Liberec 2	Královehradecký kraj Pivovarské náměstí 1245 500 03 Hradec Králové	Pardubický kraj Komenského náměstí 125 532 11 Pardubice
Kraj Vysočina Žižkova 57 587 33 Jihlava	Jihomoravský kraj Žerotínovo nám. 3/5 601 82 Brno	Olomoucký kraj Jeremenkova 40a 779 11 Olomouc	Zlínský kraj tř. Tomáše Bati 21 761 90 Zlín
Moravskoslezský kraj 28. října 117 702 18 Ostrava			

Příloha č. 4: Seznam krajů, jejichž vznik se datuje k 1. 1. 1949

- Pražský kraj
- Karlovarský kraj
- Hradecký kraj
- Brněnský kraj
- Ostravský kraj
- Českobudějovický kr.
- Ústecký kraj
- Pardubický kraj
- Olomoucký kraj
- Plzeňský kraj
- Liberecký kraj
- Jihlavský kraj
- Gottwaldovský kraj

Příloha č. 5: Územní členění od roku 1960

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Západočeský kraj
- Severočeský kraj
- Východočeský kraj
- Jihomoravský kraj
- Severomoravský kraj